

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ความเชื่อและพิธีกรรมเรื่องขวัญในสังคมชาวไทจีน เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า	
ผู้เขียน	นางสาวจุฑามาศ นิธิพานิช	
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภูมิภาคศึกษา)	
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รศ. เสกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
	รศ. ม.ล. สุรสวัสดิ์ สุขสวัสดิ์	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมเรื่องขวัญในสังคมชาวไทจีน เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ พิธีกรรม วิถีชีวิต และระบบสังคมของชาวไทจีน เมืองเชียงตุง ซึ่งสามารถให้ความเข้าใจในความสำคัญของระบบความเชื่อในกลุ่มชาติพันธุ์ไทได้ เนื่องจากความเชื่อเรื่องขวัญเป็นความเชื่อดั้งเดิมที่มีร่วมกันในกลุ่มชนชาติไทและยังคงมีการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่า ชาวไทจีนมีความเชื่อเรื่องขวัญและมีพิธีหาขวัญให้กับ คน สัตว์ พืช และสิ่งของบางชนิด ซึ่งพิธีหาขวัญให้กับคนยังคงนิยมปฏิบัติกันอยู่ ส่วนความเชื่อเรื่องขวัญในสัตว์นั้นมีความเชื่อว่าสัตว์ที่มีขนจดเป็นวงกันหอยเป็นสัญลักษณ์ติดอยู่ตามร่างกายเป็นสัตว์ที่มีขวัญ เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย แต่สัตว์ที่ยังคงมีการทำพิธีหาขวัญในปัจจุบันเหลือเพียง พิธีหาขวัญควาย เท่านั้น ส่วนความเชื่อเรื่องขวัญในพืชพบว่า พืชเพียงชนิดเดียวที่ชาวไทจีนเชื่อว่ามีขวัญ คือ ข้าว ซึ่งยังคงมีการทำพิธีหาขวัญข้าวกันอยู่ในปัจจุบัน และความเชื่อเรื่องขวัญในสิ่งของ พบว่า ชาวไทจีนมีความเชื่อเรื่องความกตัญญูรู้คุณ ซึ่งรวมถึงความกตัญญูในสิ่งของที่มีบุญคุณต่อชีวิตด้วย และมีความเชื่อว่าสิ่งของที่มีบุญคุณเป็นสิ่งของที่มีขวัญ ได้แก่ หม้อหนึ่ง ไผ่ข้าว ก้อนเส้า เต่าไฟ เงิน คำ (ทอง) ซึ่งในปัจจุบันยังคงมีการทำพิธีหาขวัญให้สิ่งของเหล่านี้อยู่

นอกจากนี้ ผลการศึกษาทำให้ทราบว่าความเชื่อเรื่องขวัญ มีบทบาทและหน้าที่ต่อระบบสังคม และวัฒนธรรมของกลุ่มชาวไทเงิน 5 ประการ ได้แก่ (1) บทบาทหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการด้านจิตใจ (2) บทบาทหน้าที่ในการสร้างความรู้สึกร่วมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชุมชน (3) บทบาทหน้าที่ในการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (4) บทบาทหน้าที่ในการปลูกฝังคุณธรรมของชุมชน (5) บทบาทหน้าที่ในการให้การศึกษาแก่ชุมชน

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันความเชื่อและพิธีกรรมเรื่องขวัญในสังคมชาวไทเงิน เมืองเชียงตุง ได้มีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชาวไทเงิน ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมต้องมีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมของสังคม เพื่อการคงอยู่ได้ของวัฒนธรรมและเพื่อตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของคนในสังคม

Thesis Title	Beliefs and Rituals of “Khwan” in Tai Khoen Society in Kengtung, Shan State, Republic of the Union of Myanmar		
Author	Miss. Juthamas Nithipanich		
Degree	Master of Arts (Regional Studies)		
Thesis Advisory Committee	Assoc. Prof. Seksin	Srivatananukulkit	Advisor
	Assoc. Prof. M.L.Surasawasdi	Sooksawasdi	Co-advisor

ABSTRACT

A study of beliefs and rituals of ‘Khwan’ in Tai Khoen Community in Kengtung, Shan State, Republic of the Union of Myanmar reflects the relations among the beliefs, the rituals, the way of life and the social systems of Tai Khoen group in Kengtung which creates an understanding of the importance of the beliefs system in Tai ethnic groups. ‘Khwan’ is a traditional custom which the Tai ethnic groups share the same belief and still lives on to these days.

The study discovered that Tai Khoen group believes in ‘Khwan’ and performs the ceremonies for human beings, animals, plant and some kind of objects. Nowadays, the ceremonies arrange for people are still popular. On the other side, the beliefs of ‘Khwan’ in animals found in the animals which have role hairs on their body as a symbolic such as elephants, horses, cows and buffalos but it still has the ceremony for buffalos only. The beliefs of ‘Khwan’ in plant discovered only in the rice and still has the ceremony. ‘Khwan’ was believed in some kind of objects which Tai Khoen people regarded with favor such as Mor Nung and Hai Khao (pots and jars for steaming rice), Gon Sao (three pieces of stone which used as a stove) and Tao Fai (fireplace), money and gold, nowadays the ceremonies are still being made to these items.

With the study, the roles and functions of 'Khwan' play an important part in Tai Khoen groups' social systems and their cultures as 5 reasons which are (1) emotional responses (2) community unity (3) cultural identity (4) moral and (5) education

However, the beliefs and rituals of 'Khwan' in Tai Khoen Community was changed and adjusted themselves to the changes of societies, politics, economies, cultures and way of life in the present Tai Khoen group. Because cultures have to be changed and adjusted themselves to the environment of social to existence of cultures and response the human needs in socials.